

У контексті формування відповідального ставлення до батьківства, озвучимо приклад впливу музики на розвиток творчих здібностей. Так, Ж. Цареградська розглядає приклад про відомого диригента, який дуже любив музику. При цьому ознайомлюючись із певними музичними творами вперше, він заздалегідь знав партію скрипки до того, як перегортав сторінку партитури. Диригент не міг пояснити даний факт до тих пір, поки не дізнався про те, що його мати (яка була віолончелісткою) під час вагітності вивчала саме ті музичні твори, які її син знав напам'ять [6, 51].

Даний факт свідчить про важливість урахування суттєвого впливу, що його здійснює музика на розвиток здібностей дитини та емоційне самопочуття батьків. Відповідно до цього використання музичних творів у процесі формування відповідального ставлення до батьківства виступають профілактичним засобом неготовності до материнства / батьківства, що виступає основним чинником психологічного ризику стосовно неадекватного ставлення батьків до дитини.

Отже, музичні твори, серед яких особливо слід виділити музику Моцарта, звуки природи, дитячі пісні, вплинули на формування емоційно-мотиваційного компоненту відповідального ставлення до батьківства в молодих подружжів. При їхньому використанні в процесі навчання спостерігалась активність і зацікавленість при виконанні завдань, коли музика виступала фоном. Використання музичних творів сприяло набуттю знань учасників щодо впливу музики на внутрішній розвиток дитини та на емоції і почуття майбутніх батьків, а також сприяло розвитку вміння використовувати вправи, за допомогою яких можна змінити якість емоцій та почуттів (з неприємних на позитивні).

ЛІТЕРАТУРА

1. Макаренко А.С. Книга для батьків. – К.: Рад. шк., 1972. – 260 с.
2. Психолого-педагогический словарь / Сост. Рапацевич Е.С. – Минск: "Соврем. слово", 2006. – 928 с.
3. Ройз С. Чарівна паличка для батьків: Дитинознавство (теорія розвитку та виховання); Як із буки зробити посміхайку (практикум для батьків); Секрети дорослого життя (практикум для дітей). – К.: Ніка-Центр, 2005. – 184 с.: іл. – (Сер. "Новітня психологія"; Вип. 12).
4. Сакович Н.А. Игры в тигры: Сборник игр для работы с агрессивными детьми и подростками. – СПб.: Речь, 2007. – 208с.
5. Филиппова Г.Г. Психология материнства. – М., 2002. – 230 с.
6. Цареградская Ж.В. Ребенок от зачатия до года / Ж.В. Цареградская. – М.: Астрель: АСТ, 2005. – 281, [7]с. – (Универсальное пособие).

УДК 7.071.2:378.147:159.954.3

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ЦІЛІСНОЇ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ НА ОСНОВІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИДАКТИЧНОГО ПРИНЦИПУ ОБРАЗНОСТІ

Лісун Д.В., здобувач

Київський національний університет культури і мистецтв

У статті досліджується специфіка реалізації дидактичного принципу образності в музичній педагогіці. На основі розгляду загальнопсихологічних закономірностей пізнавального процесу і специфіки музично-виконавської діяльності, а також вивчення сутнісних характеристик поняття «художній образ» обґрунтовується доцільність впровадження дидактичного принципу образності в процес професійного становлення творчої особистості музиканта-виконавця.

Ключові слова: творча особистість музиканта-виконавця, професійне становлення, дидактичний принцип образності, інтерпретаційний процес.

Лісун Д.В. ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ СТАНОВЛЕНИЕ ЦЕЛОСТНОЙ ТВОРЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ МУЗЫКАНТА-ИСПОЛНИТЕЛЯ НА ОСНОВЕ РЕАЛИЗАЦИИ ДИДАКТИЧЕСКОГО ПРИНЦИПА ОБРАЗНОСТИ / Киевский национальный университет культуры и искусств, Украина.

В статье исследуется специфика реализации дидактического принципа образности в музыкальной педагогике. На основе рассмотрения общепсихологических закономерностей познавательного процесса и специфики музыкально-исполнительской деятельности, а также изучения сущностных характеристик понятия "художественный образ" обосновывается целесообразность внедрения

дидактического принципа образности в процесс профессионального становления музыканта-исполнителя.

Ключевые слова: творческая личность музыканта-исполнителя, профессиональное становление, дидактический принцип образности, интерпретационный процесс.

Lisun D.V. PROFESSIONAL FORMATION OF AN INTEGRAL MUSICAL PERFORMER'S CREATIVE PERSONALITY ON THE BASIS OF DIDACTIC PRINCIPLE OF IMAGERY REALIZATION / Kyiv national university of culture and arts, Ukraine.

In article the specificity of realisation of didactic principle of imagery in musical pedagogics is investigated. On the basis of consideration of general psychological laws of cognitive process and specificity of a musical-performing activity, and also studying of essential characteristics of concept "artistic image" is proved expediency of didactic principle of imagery introduction in process of professional formation of an integral musical performer's creative personality.

Key words: musical performer's creative personality, professional formation, didactic principle of imagery, interpreting process.

Розв'язання актуальної для музичної педагогіки проблеми професійного становлення творчої особистості музиканта-виконавця, зважаючи на структурність цього поняття, потребує розроблення й застосування інтегруючого принципу навчання. Формування й розвиток кожного окремого компонента структури творчої особистості музиканта-виконавця, коли в процесі професійної підготовки не забезпечено тісну взаємодію всіх її компонентів, неспроможні ефективно сприяти професійному становленню повноцінної й цілісної творчої особистості. Результатом сепарування окремих компонентів структури творчої особистості буде лише формальна сума не пов'язаних між собою особистісних якостей. Цілісність же структури передбачає, передусім, взаємодію й взаємодоповнення компонентів, що становлять певну систему, яка має функціонувати не як проста механічна сума цих компонентів, а як єдине ціле, неподільне, самодостатнє утворення, складові якого, поєднані внутрішніми суттєвими зв'язками, підсилюють одне одного в процесі виконання спільної функції.

Отже, постає необхідність поєднання й забезпечення злагодженої роботи когнітивного, емоційного, мотиваційно-вольового й творчо-діяльнісного компонентів структури творчої особистості музиканта-виконавця в інтерпретаційному процесі. Впровадження в практику педагогічної діяльності принципу навчання, який забезпечував би інтегрування згаданих особистісних чинників у навчальній діяльності, сприяючи, таким чином, підвищенню ефективності навчання, є завданням, вирішення якого матиме не тільки вузькоспеціальну, але й загальнонаукову значущість. Перспективи впровадження переваг розроблюваного інтегруючого принципу в інші, немистецькі галузі освіти, вочевидь, містять загальнопедагогічний потенціал завдяки актуальності низки завдань, що їх має вирішувати педагогічна наука сьогодні. Це: формування в особистості, що навчається, цілісного уявлення про предмет пізнання; посилення мотивації особистості до пізнавальної діяльності, а також оптимізація її вольової регуляції; широке залучення емоційної сфери особистості до процесу освоєння нових знань; необхідність формування вміння творчо застосовувати отриману інформацію; поєднання різних видів мислення людини під час навчання задля підвищення його ефективності; наділення отриманих знань особистісним сенсом, що сприятиме олюдненню, гуманітаризації змісту освіти, тощо.

Потреба в застосуванні інтегруючого принципу існує і в музичній педагогіці. Зважаючи на специфіку музично-виконавської творчої діяльності, а також враховуючи особистісно-формульальний потенціал інтерпретаційного процесу, необхідно зауважити, що професійне становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця має спиратися на цілісний підхід до її виховання, основні засади якого розроблені О.Феоктистою [1]. Це передбачає здійснення інтегруючої взаємодії компонентів структури творчої особистості музиканта-виконавця в інтерпретаційній діяльності. Інтерпретація музичного твору має стати тим інтегруючим чинником, який поєднує суб'єкт і об'єкт пізнання в процесі духовного осягнення феноменів художньої культури, а через них – усього багатого розмаїття явищ і сутностей буття.

Проблема творчої особистості розроблювалася багатьма вітчизняними й зарубіжними вченими, серед яких: В.Андрєєв, М.Вайновська, І.Волощук, В.Кисільова, О.Лук, В.Рибалка, В.Роменець, С.Сисоєва, О.Феоктистова, Р.Френкін та інші. У численних дослідженнях, присвячених проблематиці творчої особистості в таких галузях, як педагогіка, психологія, філософія, часто порушується питання цілісності творчої особистості. Ця фундаментальна характеристика особистості є важливою як для творчого процесу, так і для його результату. Тому виникає потреба в теоретичній розробці відповідного принципу навчання й впровадження його в практику педагогічної діяльності.

Метою цієї статті є теоретичне обґрунтування образності як інтегруючого дидактичного принципу професійного становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця.

Музикант-виконавець, інтерпретуючи музичний твір, створює художній образ. Художній образ – це спосіб і результат освоєння життя мистецтвом. Однією з найважливіших характеристик художнього образу є його цілісність.

З позицій сучасної філософської думки сутність поняття «художній образ» розкривається як «єдність і взаємозв'язок відображення життєвої реальності і умовності, одиничного і загального, об'єктивного і суб'єктивного, конкретного і абстрактного, фантазії, вигадки, інтуїції та найбільш типових властивостей предметів і явищ» [2, с.16]. Отже, художній образ, поєднуючи реальність і умовність, сприяє поєднанню в процесі осягнення його змісту не тільки наочно-образного й словесно-логічного видів мислення особистості, а й різних відчуттів. Сприйняття художнього образу, його осягнення особистістю, завдяки єдності й взаємозв'язку об'єктивного й суб'єктивного начал, відзначається інтегруванням об'єкта до світоглядної системи суб'єкта пізнання. Таким чином, процес сприйняття художнього образу можна розглядати як творчо-пізнавальну діяльність, у ході якої відбувається внутрішнє інтегрування особистості.

Феномен художнього образу, покладений в основу образності як принципу навчання в музичній педагогіці, стає дієвим інтегруючим педагогічним засобом, що сприяє професійному становленню всебічно й гармонійно розвиненої цілісної особистості. Зважаючи на творчий характер осягнення змісту художнього образу особистістю, слід відмітити значущу роль образності в сприянні становленню й реалізації творчого потенціалу особистості.

А.Маслоу пов'язує творчість із внутрішньою інтегрованістю особистості. На його думку, «оскільки творчість є синтезуючою, конструктивною, об'єднуючою та інтегруючою, вона частково залежить від внутрішньої інтеграції особистості» [3, с.68]. Отже, для становлення творчих здібностей важливою умовою стає внутрішня інтегрованість особистості. Із цього випливає, що для вирішення педагогічного завдання становлення в особистості здібностей до творчої діяльності потрібні відповідні методи, спрямовані на досягнення інтеграції й цілісності внутрішнього світу особистості.

Цілісність, з точки зору педагогіки й психології, є ознакою, яка характеризує всебічно й гармонійно розвинену творчу особистість. Цілісність, як зазначає Н.Герасимова-Персидська [4] із позицій сучасного музикознавства, розглядають як неодмінну властивість довершеного твору. Художній образ музичного твору, таким чином, постає як інтегруючий засіб професійного становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця.

Образність як дидактичний принцип, а також як інтегруючий принцип професійного становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця можна розглядати як результат синтезу певних загальноновідомих і загальноновизнаних принципів навчання (наочність, емоційність, доступність знань, усвідомленість їхнього сприйняття тощо).

Однак і сутність загальноновідомих принципів навчання можна висвітлювати по-різному. Так, наприклад, визначення змісту дидактичного принципу наочності зазвичай обмежується роз'ясненням ефективності використання таких засобів навчання, які активно сприяють посиленню ролі зорового сприйняття особистості, що навчається, у процесі навчання. З формальної точки зору таке визначення є цілком логічним. Але, осмислюючи сутність принципу наочності ширше, слід зауважити, що підвищення ефективності навчання завдяки застосуванню цього принципу в практиці педагогічної діяльності зумовлюється феноменом взаємодоповнюваності й взаємопідсилення різних людських відчуттів. Такий підхід до розкриття сутності принципів навчання має перебувати в основі пошуку якісно нового принципу, який виконував би функцію поєднання сутнісних сил особистості в процесі навчання.

Розкриваючи сутність наочності навчання як дидактичного принципу цілісного музично-педагогічного процесу, О.Олексюк наголошує на важливості навчання учнів «самостійно долати шлях від наочних художніх образів до невисловлених образів, які узагальнюють на основі музичної мови різні життєві образи, інакше кажучи, до осягнення художнього образу в музиці» [5, с.100]. Це твердження, по суті, виходить за рамки традиційної дефініції наочності як принципу навчання, яка спирається на визнання пріоритетної ролі зорового сприйняття навчального матеріалу учнями. Тут ідеться про більш широкий спектр чуттєвого осягнення художнього образу, який не тільки включає зорове уявлення, а й передбачає участь інших відчуттів людини. Узагальнення різних життєвих образів у єдиному художньому образі музичного твору апелює до системи цінностей кожної окремої особистості, до її емоцій і почуттів, конкретно-чуттєвих вражень, оскільки будь-які явища буття сприймаються залежно від рівня духовного розвитку особистості. Відтак розуміння смислу життєвих образів набуває суб'єктивного забарвлення.

Отже, стосовно музичної педагогіки слід зазначити, що образне сприйняття дійсності (або сприйняття художнього образу, який її репрезентує) поєднує дію відразу кількох відчуттів особистості, що навчається. Це значно оптимізує процес навчання, зумовлюючи підвищення його ефективності.

Щодо професійного становлення творчої особистості музиканта-виконавця, то образність дає змогу інтегрувати компоненти її структури.

Розглядаючи особливості когнітивних процесів із позицій нейрофізіології, Н.Данилова [6] відзначає їхню властивість викликати емоції, коли вони стосуються значущих для індивіда подій. Таким чином, осягаючи або створюючи художній образ музичного твору, музикант-виконавець поєднує діяльність

когнітивної й емоційної сфер на основі ціннісного ставлення до змісту образу. Таке сприйняття стає неодмінним атрибутом пізнавального процесу в тому разі, якщо педагог, передаючи знання, формуючи навички й уміння особистості, що навчається, проводить паралелі між рисами художнього образу музичного твору й добре відомими студентів явищами буття, наводить життєві приклади, які ілюструють цінність і значущість змісту художнього образу музичного твору. Інакше кажучи, педагог, акцентуючи увагу особистості на ціннісному наповненні образу, використовує такі засоби образності, які сприяють інтегрованому сприйняттю змісту художнього образу музичного твору в єдності його когнітивних, емоційних, ціннісних аспектів. У цьому разі сукупність особистісних ціннісних орієнтацій виступає як специфічний ментальний фермент, який дає змогу досягти поєднання когнітивної й емоційної сфер особистості у творчій діяльності.

Оскільки характеристика цілісності творчої особистості з необхідністю має враховувати особливості розумових процесів, без яких творчість є немислимою, не можна залишити поза увагою феномен, який має назву церебральної асиметрії. Сутність феномена полягає в розподілі функцій мислення між правою та лівою півкулею головного мозку людини. У психології вважається, що ліва півкуля відповідає за словесно-логічний вид мислення, а права – за наочно-образний. У контексті проблеми, що досліджується в даній статті, виникає потреба звернутися до результатів вивчення психологами та нейрофізіологами особливостей мислення представників творчих професій.

Досліджуючи природу естетичних переживань людини з позицій урахування специфіки церебральної асиметрії, Д.Леві [7] висунув гіпотезу, згідно з якою творчі особистості мають підвищену здатність до інтегрування функцій обох півкуль головного мозку. Згодом цю гіпотезу було підтверджено: виявилось, що в художників спостерігається стійка тенденція до поєднання функцій півкуль, а в звичайних людей – більш строгий їхній розподіл.

Дослідження музикантів, на які посилається Н.Данилова [6, с.284 – 285], підтверджують положення про більш двостороннє представництво в них функцій, які мають важливе значення для музичних здібностей, порівняно з менш обдарованими людьми. До того ж у обдарованих музикантів двостороннє представництво музичних здібностей спостерігається частіше, ніж звичайно буває в менш талановитих музикантів. Дослідниця зазначає, що в процесі сприйняття музики людиною домінування тієї чи іншої півкулі залежить від того, якому аспекту мелодії приділяється більше уваги. Саме ж сприйняття мелодії включає образне уявлення гучності й висоти тонів, специфічного звучання акордів.

Цікавою є й інша думка, що її наводить Н.Данилова у своїй праці із психофізіології. Як вважає авторка, добре відомі мелодії можуть кодуватися у вигляді цілісного образу, а незнайомі мелодії потребують реалізації аналітичного підходу [6, с.285]. Таким чином, слід підкреслити важливість для музично-виконавської творчої діяльності як словесно-логічного, так і наочно-образного видів мислення. На етапі ознайомлення з новим музичним твором музикант-виконавець має детально проаналізувати різні його аспекти, а на етапі створення власної концепції інтерпретації музичного твору відбувається синтезування отриманої ним аналітичним способом інформації й побудова на цій основі цілісного художнього образу музичного твору.

Вчені-психологи зазначають, що генерування нових ідей творчою особистістю не є спонтанним процесом: нові ідеї є результатом синтезування інформації (П.Ленглі, Х.Саймон, Г.Бредшоу). Отже, побудова повноцінної інформаційної бази (шляхом збагачення тезауруса творчої особистості) є необхідним етапом творчого процесу. На цьому етапі творення творча особистість музиканта-виконавця, за допомогою оперування здебільшого прийомами словесно-логічного мислення, здобуває необхідну вихідну інформацію про музичний твір, реалізуючи аналітичну функцію лівої півкулі головного мозку.

На думку фахівців-психологів, творчий процес як такий є насамперед здійсненням синтезу (Р.Френкін, Д.МакКіннон, Е.де Боно). Справедливість цього твердження можна спостерігати й на прикладі музично-виконавської творчої діяльності, адже на етапі безпосереднього створення нового продукту (задуму, ідеї, образу) музикант-виконавець із необхідністю вдається до узагальнення отриманої інформації та інтегрування частин майбутнього цілого. При цьому реалізується синтезуюча функція правої півкулі, яка відповідає за оперування прийомами наочно-образного мислення в процесі творчого синтезу.

Отже, розв'язання проблеми професійного становлення всебічно й гармонійно розвиненої цілісної творчої особистості музиканта-виконавця має виходити з ідеї рівнозначного представництва у творчому процесі інтелекту та емоцій, раціонального та інтуїтивного начал, абстрактно-логічного та конкретно-чуттєвого сприйняття. Оптимальним засобом реалізації цієї ідеї в практиці педагогічної діяльності є застосування образності як інтегруючого принципу навчання. Він передбачає, виходячи з музичної специфікації, використання цілісності художнього образу музичного твору в педагогічних цілях у процесі професійного становлення музиканта-виконавця.

З боку педагога створення в студентів уявлення про образну сферу музичного твору має бути цілком свідомим і спиратися на загальні закономірності процесу навчання. Так, виникає необхідність у врахуванні педагогом інтересів, потреб, уподобань, характерних для певної вікової групи, соціальної

категорії тощо, оскільки образ, який апелює до життєвого досвіду особистості, засвоюватиметься ефективніше, вступаючи у взаємодію із глибинною сутністю особистості через сферу особистісних цінностей, ідеалів та переконань.

Слід пам'ятати, що сприйняття людиною образу, наповненого особистісно-значущим для неї змістом, вирізняється граничною концентрацією уваги та мобілізацією вольових зусиль, спрямованих на осягнення всіх його аспектів (ціннісних, емоційних, інформаційних тощо). Окрім того, особистість дістає можливість для самовираження, втілюючи власні ціннісні настанови не тільки в процесі створення образу, а й під час сприйняття й осягнення образу, створеного іншими. У цьому разі особистість актуалізує свої цінності й життєві переконання у власній інтерпретації запропонованого образу. Отже, із цієї точки зору, образність виступає як дієвий засіб активізації мотиваційно-вольового компонента структури творчої особистості музиканта-виконавця.

Апелювання педагога до розуму й емоцій музиканта-виконавця з метою сприяння створення ним власної концепції художнього образу музичного твору повинне мати гармонійний характер. У процесі професійного становлення музиканта-виконавця ці дві сфери мають поєднуватися: розгляд когнітивного аспекту художнього образу музичного твору необхідно здійснювати з урахуванням його емоційної складової, а осягнення емоційної наповненості образу – у світлі вивчення його когнітивного підґрунтя. Педагог також має стежити за тим, щоб не було підміни одного з наведених аспектів іншим, що може призвести до однобічного, неповноцінного розвитку творчої особистості музиканта-виконавця.

У разі переважання ступеня сформованості й розвитку одного з компонентів структури творчої особистості музиканта-виконавця педагог має таким чином розкрити зміст художнього образу музичного твору, щоб компенсувати відсутність належного рівня розвитку певного компонента, спираючись на більш розвинені компоненти. Такий підхід має спиратися на налагодження й використання внутрішніх суттєвих зв'язків між компонентами структури та передбачати гармонійність формуючого впливу всіх аспектів художнього образу музичного твору на творчу особистість музиканта-виконавця. Ця позиція відображує суттєву закономірність застосування принципу образності в галузі музичної педагогіки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що мета реалізації принципу образності в процесі професійного становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця полягає в забезпеченні таких педагогічних умов, за яких уявлення про сутнісні характеристики художнього образу музичного твору супроводжують усі етапи роботи музиканта-виконавця над музичним твором. Ці умови сприяють формуванню у свідомості особистості цілісної картини образу музичного твору, який, у такому разі, сприймається музикантом-виконавцем як неподільна єдність художнього змісту та форми його вираження, інтелектуального та емоційного аспектів, об'єктивного та суб'єктивного начал.

З огляду на змінюваність, динамічність уявлень про художній образ музичного твору, зумовлених особливостями пізнання людиною явищ буття (зокрема, специфікою герменевтичного кола, або спіралі розуміння), слід зауважити, що таке домінування образного уявлення про музичний твір на всіх етапах інтерпретаційного процесу визначає необхідність здійснення творчого підходу до пошуку музичних засобів виразності. Процес постійного поглиблення розуміння змісту художнього образу музичного твору має супроводжуватися творчим пошуком відповідних виконавських засобів його втілення в реальному звучанні.

Образність як інтегруючий дидактичний принцип професійного становлення цілісної творчої особистості музиканта-виконавця має широкі перспективи практичного застосування. Творча діяльність музиканта-виконавця полягає в розкритті змісту художнього образу музичного твору в інтерпретаційному процесі. Починаючи з вивчення об'єктивних даних про твір, музикант-виконавець формує власне уявлення про образну сферу музичного твору. Пропускаючи зміст музичного твору крізь призму власного «Я», музикант-виконавець привносить у його розуміння суб'єктивне бачення, яке детермінується особистісними аксіологічними орієнтирами й відзначається індивідуально-неповторними емоціями й почуттями, а також забарвлюється специфічними рисами когнітивного стилю особистості. На підсумковому етапі творчої діяльності музиканта-виконавця всі інтерпретаційні аспекти музичного твору поєднуються в єдиний цілісний художній образ. Отже, художній образ музичного твору являє собою поєднання емоційного й раціонального начал, конкретно-чуттєвого й абстрактно-логічного аспектів осягнення дійсності особистістю.

Образність сприяє зосередженості уваги, сконцентрованості свідомості музиканта-виконавця на ідеях, емоціях, відчуттях, інтуїції, більшою мірою – на внутрішній духовній роботі. Це дає змогу вивести технічний аспект музичного виконавства за межі надзавдання музично-виконавського творчого процесу, оскільки виконавська техніка, у такому разі, стає не *самоціллю*, а лише *засобом* втілення художнього образу музичного твору. Зміст образу, таким чином, підпорядковує собі не тільки форму, а й засоби її актуалізації, що підкреслює духовну домінанту інтерпретаційного процесу.

Образність виступає як сполучна ланка, перехідний педагогічний елемент між інтерпретацією музичного твору і професійним становленням творчої особистості музиканта-виконавця в процесі професійної

підготовки. Творче спрямування процесу осягнення змісту образу, що відзначається багатством смислових аспектів, містить потенціал сприяння формуванню творчих умінь особистості та привнесення творчого елемента в її когнітивний стиль. Розвиваючий, пізнавальний потенціал принципу образності є саме тим джерелом професійного становлення творчої особистості музиканта-виконавця, яке природно корелює із глибинною сутністю музично-виконавської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Феоктистова О.Л. Цілісний підхід – методологічний принцип виховання творчої особистості // Нові технології виховання: Зб. наук. статей. / Відп. ред. С.Кириленко. – К.: ІСДО, 1995. – С.105 – 114.
2. Шпачинський І.Л. Творчий потенціал особистості і його реалізація в умовах трансформації суспільства: Автореф. дис... канд. філос. наук. — О., 2006. — 20с.
3. Маслоу А. Психология бытия. – М.: Рефл-бук, 1997. – 304 с.
4. Герасимова-Персидская Н. Целостность как универсалия и ее проявление в музыке // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського: Питання організації художньої цілісності музичного твору. – К., 2005. – Вип. 51. – С. 3 – 8.
5. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. – К.: КНУКіМ, 2006. – 188с.
6. Данилова Н.Н. Психофизиология: Учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 373с.
7. Леви Д. Церебральная асимметрия и эстетические переживания // Красота и мозг: биологические аспекты эстетики / Под ред. И.Ренчлера, Б.Херцберга, Д.Эпстайна. – М., 1995. – С.227 – 250.

УДК 37.013.78 + 378.14

ОСОБИСТІСНІ ПРОФЕСІЙНІ ЦІННОСТІ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО АСПЕКТУ СТУДЕНТІВ

Логвинюк Н. І., аспірант

Волинський національний університет ім. Лесі Українки

У статті розглядаються особистісні професійні цінності як основа формування комунікативно-пізнавального аспекту студентів. У процесі формування комунікативно-пізнавального аспекту значна роль відводиться вивченню ціннісних орієнтацій стосовно філологічної професії, які виступають регуляторами усвідомленої поведінки студента в професійному плані та врахування їх у роботі майбутнього філолога.

Ключові слова: особистісні професійні цінності, формування комунікативно-пізнавального аспекту, спілкування, комунікативний процес, комунікативний інтерес, комунікативна діяльність.

Логвинюк Н.И. ЛИЧНОСТНЫЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ КАК ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ КОМУНИКАТИВНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО АСПЕКТА СТУДЕНТОВ / Волинский национальный университет им.Леси Украинки, Украина.

В статье рассматриваются личностные профессиональные ценности как основа формирования коммуникативно-познавательного аспекта студентов. В процессе формирования коммуникативно-познавательного аспекта значительная роль отводится изучению ценностных ориентаций у филологов, которые являются регуляторами осознанного поведения студента в плане профессиональной подготовки к будущей деятельности.

Ключевые слова: коммуникативный процесс, коммуникативный интерес, коммуникативная деятельность, личностные и профессиональные ценности, общение, формирование коммуникативно-познавательного аспекта.

Logvynjuk N. PERSONAL PROFESSIONAL VALUES AS A BASIS OF FORMING COMMUNICATIVE-COGNITIVE ASPECT OF STUDENTS / Volynsk national university named by Lesya Ukrainka, Ukraine.

Personal professional values as a basis of forming communicative-cognitive aspect of students are discussed in the article. In the process of forming communicative-cognitive aspect much attention is paid to the learning of valuable orientations as to the philological profession, which are the regulators of sensible behaviour of student in the professional aspect and taking its consideration in the work of future philologist.

Key words: personal professional values, the forming of communicative-cognitive aspect, communication, communicative process, communicative interest, communicative activity.